

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes. szám ára: 15 krajczár.

Kiadásnál csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Kiadásnál pénzek, reclamációk és hí-
radások a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltárra
vonatkozó minden közlemények a szer-
kesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábon petitaer
6 kr. — Nagyobb és többzetűri hírdé-
tások jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

NYILTÁR GARANCIA SORA 30 KR.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1884-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Egy negyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csi-
mezve, — legcélszerűbben postautalvánnyal —
a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekin-
tetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s leptalajdonos.

Horváth Danó,
fel. szerk.

Elmélkedés

a birtok maximum, minimum és az agrár-kérdés fölött.
(Véga.)

II.

Amde a mi legnagyobb aggodalmat
okoz, az a köznépek rohamos pusztu-
lása; a minek ha gátat nem vetünk: a nihi-
lizmus, kommunizmus, szóval a proletárok
élet-balálharcza bennünket is végromlással
fenyeget.

Fölvetem a kérdést, hogy mi idézte elő
ezt a szomorú állapotot? Az önkormányzati
rendszer bukása, a mai parlamenti abszo-
lutizmus, és az ezzel járó folytonos kísérletek.
Mig nem teremünk oly vármegyéket és vá-
rosi törvényhatóságokat, melyek képviselét-
ben a lakosság színe-java összpontosítva van,
s mig nem a törvényhatóságok fogják válasz-
tani az országgyűlési képviselőket, és azok
nem lesznek följegozitva orsz.-gyűl. képviselők

által törvényjavaslatokat is terjesztteni az or-
szággyűlés elé, hogy ily módon az egész
ország foglalkozzék a közügyekkel, és ellen-
őrizhesse úgy a kormányt, valamint a tör-
vényhozást: mind addig ki nem gyógyulunk
a mai nehéz, s sőt életveszélyes betegségből;
nem lesznek a kor szükségleteinek megfelelő
gyakorlati törvényeink, melyek a folytonos
és fokozatos haladást biztosítják; mert ehhez
az országos közvélemény befolyása szükséges,
az pedig csak a törvényhatóságok közgyűlé-
sein nyilatkozhatik.

De térjünk vissza a nép pusztulásának
okaira, és hasonlításuk össze a régi törvénye-
ket az ujakkal, s okuljunk a mult ta-
pasztalatain.

Már Kálmán király idejéből van törvé-
nyünk, (Kálmán I, 19,) mely a népet, az an-
nak fentartására szánt földbirtokban megvé-
delmezi; és az 1514. 16. törvénytől kezdve,
számtalan törvény biztosítja a nép birtokát;
míglen az 1832-6. IV. 9-ik §-a megtiltja a
belteleknek a külsőségtől való elszakasztását,
hogy a telkek kevesek kezébe ne jussanak; a
10. §. úgy intézkedik, hogy a mely község-
ben 40 házhelynél nincs több, ott egyes em-
ber csupán egy telket, a 80 házhelyre terje-
dő községekben két telket, 120-ih három tel-
ket, ezen fölül pedig csak négy telket bir-
hat. Az 1832-6. V. 4. §-a szerint a telket
még a földes ur belcegyezésével sem lehetett
egy negyed telken alól földarabolni. Az
1832-6. VI. 6. §. szerint az urbéres földesura,
ugy a közbirtokos társak és a község mint
testület, el voltak tiltva az urbéri telkek
megszerzésétől.

Az első csapást az 1840. VIII. törvény
mérté a birtokos néposztályra; nem azért,
mert a leányágnak egyenlő örökösödési jo-
got adott: hanem azért, mert egyszermind
nem úgy intézkedett, hogy a fiúág a leá-
nyokat a közigazgatási hatóság közbejöttével,
a család körülményeinek megfelelő idő alatt,
mérsékletes becsárban, pénzzel elégithette volna
ki, hogy a földbirtokot megosztani ne kel-
lessék.

Amde a halálos dőfést az 1871. LIII.
55. §-a adta meg népnek; mert szabad
prédára hagyta a nép birtokát, a he-
lyett, hogy még a kis nemesség birtokára
nézve is megszabná a törvény azon legkisebb
részbirtokot, melyet tovább fölosztani nem
lenne szabad. A hivatkozott törvény szerint
pántlikára lehet a volt urbériséget darabolni
s a külsőséget a belsőségtől elszakítani; és mi
után a korcsma-hitelt csak késő szorították
meg, mikor a nép nagyrésze már elpusztult;
és a gyakorlatban ennek sincs haszna; mert
a befolyásos megyei bizottsági tagok a ré-
gálék érdekében szeretik azt minél jobban
kibővíteni; a korcsmárosoknak és az uzsorá-
soknak módjukban volt és van folyvást a
népet a birtokától darabonként megfosztani.

Nem akarok én a doctinairekkel elmé-
leti vitába bocsátkozni: hanem az élettől ké-
rek tanácsot, és példákkal fogom igazolni,
hová vezet az osztályok lehető korlátozása
és viszont a határtalan osztozkodási sza-
badság.

Nógrádmegye szócsonyi járásában fekszik
Zobor község. Mondják, hogy lakosai az itt
maradt husszíták maradékai. Midőn az ötve-
nes évek elején a volt földes ur jogutóda ré-

TÁRGYA.

A hitetlen nővérek.

— Elbeszélés. —

A „Nógrádi Lapok“ számára írta:

Brankovics György.

(Folytatás)

— De én Filome, én nem szeretem az idegen em-
berek s állatok lelkeit ugye?

— Nem! — válaszolta határozottan. — Én nem
tudom megtanulni. Irigylem azon gyermekek sorát,
kik szüleiket szerethetik s ennek örülhetnek. Az én
elmém gyöngö s nem fogja fel amaz őriást, a melyet
néneim felismertek s imádnak. Én irtózom a gondo-
lattól, hogy lelkemnek tovább és tovább kell vándo-
rolnia, ha testem elvesztöm.

— Szegény gyermek! — kiáltám, résztvevőleg
tekintve az előtttem álló s bőséggel megborzádt alakra.

— De édes gyermekem, — folytattam lelki or-
vosi szerepemet, — nem csak a szülők szeretete bol-
dogit; mi keresztények az Isten, a megváltó
szeretetét is bírjuk. Nekünk van hitünk — a ke-
resztény hit, s a keresztényt az Isten angyalai őrzik!
— Így folytattam tovább bővel; a leánya szemel
szemelmén nyugodtak, ajkait kiséd felnyitá s foggyün-
gyeinek hóféhérségéhez csakhamar arcának pirossága
csatlakozott.

— Egy kis leánya, a kivel mint gyermek ját-
szogattam ugyan azt mondá, de néneim azt állították:
hogy a nagykorú keresztények mesének tartják az

egészet s épen nem cselekednek a szerint. Ha én mind-
ast a mit mondott, hisz uram, akkor mondja meg né-
kem, mindig úgy cselekszik-e, mintha
az Isten angyalai állanának oldalán?

Filome szemel várokozásteljes kifejezést nyertek
s megvallom a lelki orvos testét kiséd mégis kényel-
metlenebbnek találtam, mit gondoltam.

— Az Isten kegyes s az eltévedt min-
dig szerető atyára lel benne, — válasz-
oltam, érezve, hogy itt csak egyszerű természetes okok
bírhathat hatással.

Filome a fűzfának egyik ágát öltö át hóféhé-
r karjaival s homlokát az Ágra fektető. A megtévesztült
románytelenséget láttam magam előtt.

— Filome, — mondám szelid hangon, önnek egy
lelkészhez kellene folyamodnia; a lelkész legjobban
tudja, mely tanácsra, mely vigaszra van szüksége!

— Egyszer már megtévedtem.

— Nos, és?

— A lelkész azt mondá, hogy binnem kell s
én nem valók képes.

— Él még az atyja!

— Él, — válaszolt Filome erőlyesen, — néhány
év előtt lefestettek a számára. De ő elhagyta anyá-
mat, mert hisz a Krisztusban; ah ő a gyermekét sem
fogja szeretni, a ki oly kevés örömet szereshet neki.
Tehát a szív legszorosabb kötélkei is szétszag-
gatták képzelődésük kedvéért a nők?

— Forduljon atyjához, mondám a nővérek kö-
zeledése miatt suogva, — szeretete bizonyára helyre
fogja állítani lelkében az összhangot.

Filome egyet bolygott fejével s azután ismét vissza-
esett előbbi érzéketlen állapotába, mig én a holnap
reggel aláírandó szerződés pontjait fejtegettem a nő-

vérékkel. Hasztalan igyekeztem időközben a nővérek
arcvonásaiból kiolvasni, hogy melyik lebet Filome
anyja, a mennyire különbözöknek láttam őket a szo-
bában, oly hasonlóknak tűntek most fel a szabadban.

Másnap reggel egy jegyzővel kellett visszatérnem
s így a legközelebbi községbe siettem, ahol nemcsak
szolgáltatásigra, hanem vendégszeretetre is találtam.

— Nagyon sajnálom, báró ur, — mondá a jegyző
— hogy a szerződés pontjainak megállapítása előtt
nem volt szerencsém. Ha a vételért nem is szállít —
hattuk volna lejjebb, de legalább figyelmesttem volna,
ama kitűnő borokra, melyek a hitetlen nővérek pin-
csájában rejlenek.

Én a „Lady“ könnyű szerreli megszerzésére gon-
dolva biztosan állítam, hogy:

— Majd átengednek azok még egy hordó bort
nekem

A jegyző mosolygott.

— Nem ismeri báró ur a hitetlen nővéreket!
Nincs az a hatalom, a mely őket a már megállapított
pontok megváltoztatására bírja.

— Majd megátjuk! Tud valamit multjokról!

— Kevés. Mintegy tíz év előtt vették meg azt
a birtokot. Eleinte nagyon visszavonultan éltek, s a
vidék népe a legbadarabb híveket terjesztgette róluk,
a mely hívek még badarabbak lettek akkor, a midőn
mintegy hat éves leánykát pillantottak meg a mun-
kások náluk.

— S melyiket tartják a leánya anyjának?

— Nem tudni. Mind a ketten közös végrende-
let csináltak Larinsky Filome, Larinsky János és
Larinsky született Lengedi Klári, Tekla leánya javára.
Midőn a leánya körülbelül négy éves volt, az atyja
állítólag kísérletet tón a gyermek elrablására, a mi
azonban a nővérek éberségénél fogva nem sikerült.
(Folytatás következik.)

szére az urbéri kárpótlást szorgalmaztam: feltűnt nekem, hogy a 15 házhelyből álló urbériséget akkor is 1/4 házhelynyi mennyiségben ép úgy 20 gazda bírta, mint Mária Terézia korában; dacára annak, hogy az 1840. VIII. törvény a leányág örökösödését behozta. Látván a népnek a csekély határhoz képest feltűnő jólétét, kutattam annak indokát, és tudomására jöttem annak, hogy ez a nép még soha nem osztozott; a leányágot kézpénzzel elégitették ki; és miután aránylag nagy munka-erővel bírtak: az Ipoly völgyén felől a harmadából mindeuro vállalkoztak; és mint a rakots mőhek, úgy bordták haza szorgalmuk gyümölcsét, hogy az inséges időben a kis falu élőkamrája legyen a szomszédos nagyobb határu községek éhező lakosainak is. Hanem hát annak is tudomására jöttem, hogy példátlan összetartás volt Zoborban; mert a fenállott urbéri idején sem számolt a földesur egyes jobbágyaival, hanem a bíró állított ki minden erőt s ő végzett az összes lakosság helyett. A vállalkozásokat is a bíró intézte az egész közönség nevében, úgy az adót s a közmunkát is a bíró hozta rendbe, a ki ha valamely lakost bajért, és a munkáját nem végezhetné: gondoskodott arról is, hogy a lakostársan segítve legyen. Ma már az ősi erkölcs meg van metelyezve, s a lakosság egy része az osztályok miatt pusztulásnak indul.

Másik példa a primátiához tartozott Fülel-Püspöki község, hol az 1840. VIII. törvény előtt az urbéri telkeket soha föl nem osztották, hanem 12 házas családtag is volt egy gazdaságban, kormányozva a legidősebb, vagy ennek tehetlensége esetén, a helyette választott család tag által. Mint a mőhek közre dolgoztak. Ha szűk volt a telek a nagy családnak: helyben vagy a szomszédságokban haszonbérletet. Midőn az 1840. VIII. törvény után a leányágbeliek az uriszók előtt osztályt követeltek: kezdetben aranyokkal, pénzeses tallérokkal elégitették ki őket, mint néhai Kacskovics Károlytól, a primatia rendes uriszéki elnöktől hallattam; a ki ezen törvény káros hatását s a nép pusztulását megjósolá. Ma már az osztályok folytán Fülel-Püspöki ép úgy pusztul, mint a szomszédos községek. Ha két családbeli asszony összevesz: ügyvédhez szaladnak, osztályos pőrt indítanak, s véget vetnek a családi jólétnek.

Kétségsbe vonhatatlan igazság tehát, hogy az osztályok koldus-sá, azután a szegénység az elkeseredés korholylyá teszi a népet; ellenben az összetartás, közös gazdálkodás még az urbéri idején is gazdaggá s boldoggá tette volt őket. És ez természetes is. A mint képtelenség idegenek közt a kommunizmus, socializmus: ép úgy természetes, sőt a keresztény vallás által mint egy szentesített állapot a családi socializmus, communizmus. A családfő parancsol, és a tagok köteleességüknek tartják az engedelmeiséget, s így a kegyelet a szülők, az öregek iránt egyre ápoltatik. Ily állapotúnak örvendő családi életben a jólét miatt is sokkal szelidebb s nemesebb a nép erkölce, mint azok közt, a kik egyre osztozkodnak s a birtok a kezükben úgy szőlván ingóvá válik, elannyira, hogy a gondos apa szomorúan ülteti el a gyümölcsfát, mert előre tudja, hogy annak gyümölcsét az ő unokái már élvezni nem fogják. Ha ezen a lejtőn tovább is haladunk: a hátárok egy szép része fölnegy barázdákra, a melyektől az adót fizeti a nép, de hasznát nem veszi senki.

Az tehát a kérdés, miként segítsünk a bajon? Azon bölcs mondattal felelek a kérdésre, hogy a hiba beismérése első lépése megja-

vulásra. Hát nincs má teendőnk, mint jó agrár-törvényeket hozni, a melyek a nép jólétét a jövőre biztosítsák, és a bajt megörvösöljék. A pusztulásnak elejét kell venni. A birtok maximum iránti törvényt vissza kell állítani. Nem kell megengedni, hogy a volt földes ur és a közbirtokosság, — ha az urbériség maximumánál nagyobb birtokot bír, — urbéri birtokot szerezhessen. Legalább is fél házhelyben kell megállapítani azon birtok-minimumot, melyet tovább fölosztani nem lehet; mert ennél kisebb birtokon mezőgazdaságot haszonnal üzni, s a földműves családot fentartani alig lehet.

Ha az örökösök többsége a fél házhelyet elakarja adni: ám legyen meg a többség akarata. De ha a kisebbség akar vállalkozni: akkor lépjen közbe a közigazgatási hatóság, és állapítsassék meg az összeg és idő, a mennyi és a mikor a közösségben maradt örökösök fizetni tartoznak. Napjainkban gondoskodva van, vagy lesz arról, hogy a kisbirtokos olcsó hitelt nyerjen, s így a kifizetés könnyen lesz eszközölhető és a teher törleszthető. Fő szabály legyen, minél jobban megnehezíteni az osztályokat.

Ha a birtok minimumot bírtokló család valamely tagja eladósodik, és az osztály része árverés alá kerül: a család jogosítva legyen az osztály részt a catasteri becsárban megtartani s a hitelezőt a becsárral kielégíteni; de ha ezen jogával élni nem akar: becsájtassék az egész birtok árverés alá.

Azt mondják a mai áramlatszóvivői, hogy az ily korlátozás ellenkezik a szabadsággal, és hogy a népet gyámság alatt tartani nem lehet. Minderre az a válaszom, hogy az állam jóléte a legfőbb törvény. Hiszen minden törvény korlátozza a polgárok szabadságát; és csak az a kérdés, hogy üdvös e a törvény? Nyujt-e jólétet és biztonságot az államnak és polgároknak egyiránt? Fölre tehát a szőrszál hasoga ó elméletekkel, melyek koldusbotot adnak a nép kezébe.

A mai csaknem pusztulásnak indult községek helyett, képzeljünk magunknak oly községeket, melyekben a nagyobb birtokosság phalanxát a birtokos néposztály képezi. Ily községekben a birtoktalan proletárság mindenütt fékezve lenne; mert a szegénység a munkaadókkal szemben mindig függő helyzetben van. Ez egészen más állapot, mint ha a nép birtoka egy két ember kezében van, és a tőukro jutott falu népe farkas szemet néz a kifosztókkal.

Gondolkozzunk. A század viselője. A jó agrár-törvények az egészséges községi életet visszavarázsolhatják. A maximumot meghaladó birtokok osztozkodás vagy adásvételek által a törvényes illetőségekre föl fognak idővel oszolni. A minimumon alóli részletekre nézve úgy lehet intézkedni, hogy ha hagyatékokká s eladás tárgyaivá valnak: csak olyanok szerezhessék meg, a kiknek már van birtokuk, a mi a maximumot meg nem haladja, és biztos reményt nyújtanak, hogy azt a törvényes minimumig föl fogják szaporítani. Ily módon egy nemzedék alatt is üdvös változás fog beállni a községek életében, a mai megbomlott viszonyok helyett, midőn a pap s tanító nem tudja kin követelni a maga illetőségét, mert az emberi elme alig képes föl találni oly kulcsot, mely szerint a szétszórt telkek részbirtokosai közt a terhet föl lehetne osztani.

BODNAR ISTVAN.

Értesítés és felhívás

a vácz-b.-gyarmati vicinálisvasut ügyében.

A választások, az aratás, az ezzel kapcsolatos gazdasági munkálatok és a fűrdőzései nyári idején

legnagyobb részben való elmúltával, sietek a mélyen tisztelt érdekeltséget ezen — vidékünkre oly fontos és most már a kifejlődés időszakában a legmelegebb érdeklődést és az aláírások gyors befejezését igénylő ügyben, még mielőtt a bizottság összeülne, értesíteni, hogy úgy a bizottság közvetlen közreműködő tagjai, különösen megye hatóságunk mélyen tisztelt elnökeinek folytonos és meleg érdeklődése folytán, az engedélyt nyert lovag Falk Zeigmond ur és a vállalat érdekében már biztosított nevezetes czégu társai, az előbből ismertetett egy tekintélyes szakférfiu által eszközölt vonal bejárás eredményének figyelembe vétele és helyeslése mellett a pálya nyomjelzését (Tracirung) igen gyakorolt s e téren ismert névvel bíró vasut építési mérnökök (Klauber Vilmos mint fővállalkozó és Knoblauch Richárd, mint működő mérnök urak által) saját költségén eszközöltette, az egész vonal új aluban bejárva, végtől végig kijelöltetett, lejtőmértetett s felvételre most az egész felvétel, az építési terv előirányzat és a költségvetéssel kiszámítás alatt van, mely kiszámítás szerződés szerzőleg f. év október első felében befejezendő lesz.

Megyéink mélyen tisztelt főispánja, ki birtokai távol fokvise miatt vagyoniilag érdekelve nincs, még is aránylag tekintélyes összeget alá is írt vidékünk: — Nógrádmegye eme tekintélyes részének, ez élet kérdése iránt a legmelegebben érdeklődik és most már alaposan feltehető, hogy ő és oly farsadhatlan és üdvös törekényeségt mélyen tisztelt alispánunk (ki eddig is lelke volt a működő bizottságnak) vezetésével, támogatásával és további erőfesz. közreműködésével mellett az üdvös ezél, ezen vidék vasutja mielőbb létesülni fog. — ha? — az érdekeltség az eddigi aláírásokkal még semmi vagy még nem elegendőképen hozzájárult vonalmenti és vonalmelletti birtokokok igaz érdekeiket felismervén és a kedvező korszak intő szavát megfigyelve, aláírásaikkal sietni fognak az érdekeltség részéről igényelt 400000 forintból még hiányzó nagy részt aláírásaikkal mielőbb kiegészíteni!

Tekintve tehát, hogy az érdekeltség az ő részéről kívánt hozzájárulás legnagyobb részének aláírásával már is megfelelt,

hogy az engedélyt nyert lovag Falk Zeigmond ur és társai részéről a vonal felvétele saját költségükön már eszközöltetett és a teljes kiszámítás folyamatban van,

hogy a pályát Vácra befogadandó osztrák-magyar állami vaspálya is a vállalkozók irányában jelenleg előzékeny magatartást tanusított,

hogy a végleges engedély már f. év október 22-ike előtt lesz kikérendő,

hogy a további értekezések s különösen az engedélyes consortiummal való érdemleges tárgyalások a valószínű érdekeltség — az aláírók meghívásával — legközelebb kell, hogy megkezdésenek;

bátorkodom ezennel összehívás előtt az igen tisztelt érdekeltséget, úgy hiszem saját és vidékünk érdekében — különösen pedig a még aláírásukat be nem terjesztett mélyen tisztelt Nógrád és Hont megyei érdekeltségi nagybirtokosok, a Vác városbeli, és a nógrádi és honti vonalmenti még alá nem íratkozott kisebb birtokos urakat és az ottani egyéb érdekelteket figyelemstetni, hogy a kedvező áramlat felhasználása, és a jelen kedvező időpont elmulasztásának kikérdése szempontjából a törzserőszvényekre teendő aláírásaikat a közlött kötelező nyilatkozatokat, — mielőbb, illetőleg azonnal hozzám beküldeni sziveskedjenek, már azért is, hogy az érdekeltségi bizottság elnökege által legközelebb összehívandó értekezletre meghivatván, már érdemleges intézkedések tárgyában is határozni lehessen.

Azon urak részére, kik aláírási írvél nem rendelkeznek, bármikor szivesen szolgálók, valamint a vasut ügyében minden tekintetben való felvilágosításokkal is. Kiváló tisztelettel.

B. Gyarmat, 1884. szeptember 16-án.

KÖVY TIVADAR,
érd. bizott. jogt. nácso

Ultramontan reactio.

Nagy lelki szegénységre mutat s már már undorító benévezést árul el lapirodalmunkban egyesek izetlen kifakadásai közt azon modor, melylyel bizonyos mondatok a felekezeti gyűlölet szítására használtatnak. Minden embernek, ha csak nem államveszélyes, veszedelmes jog van élni és munkálkodni a társadalomban, anélkül, hogy bárkinek szabadságában állana őt céljainak elérésében akadályozni, vagy hitbeli meggyőződéséről nyilvánosan gúnyolni s keseríteni. Ezt hozza magával a túlsólem becsületessége, melylyel egymásnak társadalmilag le vagyunk kötve.

leszo. Azért csak ellenséges indulat kiűzése vezet-
hette Gaál Mihály lelkész urat a becses lapok 36 ik
sz. nak vezérsíkkéban azon vakmerőségre, melylyel
az „ultramontán reactiót“ bangulyozza és többször
ismétli. A „Nógrádi Lapok“ 12. évi folyamában ezen
kitétel először fordul elő. Oka ezen körülménynek nem
lehet más, mint hogy eddig űlő seki sem akart a
felekezeti béke rovására nyilvánosan viszálnia Gaál
Mihály uram módjára debattirozni.

A sápi vallásbáború incus a non lucendo — sem
mikép nem szolgáltatott alkalmat az ultramontán
reactio elnevezés szellőztetésére, mivel az régen meg-
haladott álláspont a közvélemény előtt. Itt már leg-
felsőbb bíróságok hoztak végleges ítéleteket; tehát
mikép indokolja G. M. ur beavatkozását ily törvé-
nyes eljárásban, midőn nagy prosopopéjával hánytör-
gatja, hogy a katolikus papság más vallásu szegény
bívek sebében akar alattomos utakon kotorászni, s
azonok akar parazit módon elődni, kiknek semmi
szolgálatot nem tesz? Nevezzen meg tisztelotes ur
ilyen kath. papot. Minden ősi jog kötelemekhez van
kötve — a régi idők szellemében. A kath. papság
őhajtja első sorban, hogy a ferdeségek megszűnjenek;
de nem áll hatalmában, új állapotokat teremteni, mi-
től ugylátszik, az államnak is borsódzik a hátá.

Ugyanezen számban olvasom, hogy dr. Szoberő-
nyi Gusztáv superintendens ur Hontmegyében „Cano-
nica“ vizitációt tart. Mi ez? Erre mondja a G. M.
ur, hogy „főtisztelendő és méltóságos püspök urának
no méltó: assanak ezentul vizitálai, hiszen pl. Sápón
még 1832. esztendőben minden rendbe hozott. Mi-
nő régiebb és porosabb a visitationális okmány, annál
jobb.“ A ki így gúnyolódik, az olvaszatja jogát a
kritikához. A ki pedig nyilvános lap vezérsíkkéban
így fenyegetőzik: „A ki a tóteles jogot (Canonica vi-
sitatio, mely országos törvény erejével bír) az anyag-
érdekek szolgálatába szegődve holmi rendeletekkel
akarja kiforgatni, mi fog következni. „Majd jön és
jőni fog egy más áramlat, mely a most divatba ho-
zott fegyvereket felhasználja a azokat a közvagyon
és közrend ellen fordítandja. Mert ha csak arról van
szó, hogy valamely osztályérdek jól rosszul igazolha-
sók, igazolni fogja azt a commonismus is tán jobban,
mint a hogy azt most az ultramontán reactio cselek-
szel, vele egy követ fuj az antiszemitizmus.“

Ebből azt kell értenünk, hogy Nógrádmegye
mostani tisztviselő kara csak is ultramontánok és an-
szemitékből áll; mert minden ily közigazgatási ügyek-
ben ők képezik az első fórumot, s nem egyszer tör-
tént már, hogy Nógrádmegye alispánjai végzéseket
hoztak a canonica visitatio érvényesítésére. Gaál Mi-
hály ur főnebbi szavai súlyos kövek az annyira han-
goztatott vallási béke csendes tavában, melyek a fo-
uéken rejtőző szörnyeket onnan szemléltetést kizavar-
ják, hogy a bívek fölriadjanak és félreverték a vész-
harangot. Így hordjuk-e a homok szemeket a felekezeti
béke magaslatos épületéhez? Ultramontánizmus, anti-
szemitéizmus — commonismus. Tehát annyira járatlan
még az agárdi lelkész ur a közügyek megbírása-
ban, hogy a szavakat, a fölkapott jelmondatokat ér-
telem nélkül összezavarja? vagy tőket akar csinálni
a kath. papság kikiáltott kapzsiságából a mindenből
kifosztott protestáns ekkleziára iránti hazafini részvét
megalapítására? Ugy látszik secus derék karátának
az Urban, hogy minden kath. plebánost gazdag föl-
des urnak képzel, a ki nem tudja hova tenni a pénz-
tét; midőn paphoz épen nem illő bolykossal írja,
„hogy miszer meg nem elég, hanem más felekezettiek
sebéből is akar töltödni.“

Már ilyen rágalmat ünnepélyesen vissza kell
utasítanunk. Régi jogokat fenntartani esküvel járó or-
köcsi kötelesség. A mely lelkész önkényt elhanya-
golja a javadalmához kötött törvényes járandóságok-
behajtását, annak még halála után is kárpótlás to-
béli hagyatékát „Ne kívánd a másét, a magadét pe-
dig ne engedd.“ Azért örködik fölöttünk a törvény-
paizsa, hogy ahhoz minden ügyefogyott biztosan fo-
lyamodhassék. G. M. ur csak a kath. paplót tagadja
meg ezen társadalmi jogot?

Mit mond a szentírás? „Ha nem bővelkedik föl-
lebb a ti igazságok az irásudók és farizeusokénál,
nincs érdemetek az isten előtt.“ Magukat a pogányok
is szeretik; ti pedig szeressétek felebarátaitokat, mint
önmagatokat. Ez a Krisztus törvénye.

De szóljunk valamit az „ultramontán reactioról“
is. Legszajnosabb dolog az nálunk, hogy sokan oly
ügyekről debattiroznak nyilvános hírlapokban, melyek
ról nem bírnak biztos fölfogással. Így, vizsán, hogy
ne mondjan botrányos tapasztalás az, mikor tisztán
katolikus kérdéseket protestáns, tehát ellenkező írá-
nyu, elfogult emberek bírálgtatnak, kezelve természet-
esen a római pápától le a falusi plebánosig. Sutor
no ultra crepidam! Soha annál jobban talpraesott utá-
sítás vagy is megszegységek nem történt az avatla-
nokra nézve, kik mindenütt szeretnek kanalkaskodni

Archimedes képe előtt. Mi az az „ultramontán reactio“?
Egy fölkapott szólam, melyen mint vesszőparipán pro-
testáns alyánkfűl nyargalóznak. Egyszer azt kérdez-
ték hírneves Kazinczy Gáborunktól, hogy mit tart a
jezsuitákról? „En — ugymond — sohasem féltem a
bosszurubás jezsuita barátoktól; sokkal jobban felek
azoktól, kik frakkot vagy állítást viselnek.“ És fején
találta a szöveget. De nem úgy Gaál Mihály uram ű
minden rosszat a fekete ruhának tulajdonít, vagy is
minden rosszat forrásul az „ultramontán reactio“
állítja. De hogy mit gondol ezen elvezetés alatt, ből
esen elhallgatja; minek is mondaná meg, ha így is
csejt ér hallgatónál, kiknek elég a falra festett ör-
dög, vagy a hírneves számarfúl.

Az „ultramontán reactio“, mely alatt a katoli-
kus papságot értik a rágalmaozók, sohasem létezett.
Ellenszegülés, pártlét, huzarulás a kath papság ál-
tal soha lé nem bizonyítottat. Ez csak oly gonosz
frázis, mint a többi, melyeket újabb korban a végott
találtak ki, hogy a kath. egyházat gáncsolják. Igen
sajnálom, hogy G. M. lelkész ur a sápi hírhedt „val-
lás baborut“ is ennek tulajdonítja, s ez által szaporítja
az üres szószátyárok számát.

Sántha Mihály.

Gazdaság.

(Folytatása és vége.)

Jogyzó könyv a szecsenyvidéki gazdasági
egylet küldöttégének 1834. aug. 31-én Somosújfalu-
ban, szept. 1-én Ajnácskőn tartott vándorgyűléséről.

Minőjárt a belső udvaron, hol a szélszerűen fel-
szerelt lövetállás is van, egész sor gépezet volt látható;
egy Noel-féle fecskendő illetve szivattyu (Fehér Mik-
lósánál ára 140 frt.) kis terjedelme miatt könnyen ke-
zelhető, viz, trágya stb. szivattyuzására alkalmas, 2
méter hosszú szívó csővel, toló képessége 10 m. s
mindjárt mellette a körbe mozdítható bórókkal ellá-
tott taljigak, — utkövezésre készített óriás henger
stb. ugy, hogy az eszközök javításában különben is
leleményes tulajdonos egész korásműhelyt, esztorgály-
és kerék gyártó műhelyt képes folyton foglalkoztatni,
melyek szintén a belső udvarban vannak

A nagyterjedelmű négyszög majorudvar két ol-
dalát tiszti és cselédlakok, ökrök és tehén-istállók és
2 magtár foglalják el, míg közepén terjedelmes pajta
áll, mely szélszerű berendezésével a legpontosabb
gazdát is meglepi. A közép rész gabnászárúára al-
kalmasan vastag deszkával van kipadolya ugy, hogy
a legnehézebb gépet is megbírja; az egyik szárny vé-
kony padlato, mi a másik szárnyban aránylag kis
területen 8 különböző gép van elhelyezve ugy, hogy
azokat egyenkint, avagy többet együttvéve a pajtán
kintül felszerelt elhelyezett 4 loerejtű járgányhoz
mozgásba s a következő gépeket bajtja: egy 4 loe-
rejtű cséplő szekerényt, Rimond-féle szecskavágót,
Schuttelworth-féle örlő-malmot, zabzúzót, daráló gépet-
körfűrész, kukorica morzsolót és egy esztorgály asz-
talt, megjegyzve, hogy mind a 8 gép egyszerre va-
ló bajtása 8 lóerőt igényel. Ugyanitt szalmakötél ké-
szítő gép is látható és az udvaron szerte sok más,
répaműsor, töltőgép, uttiszító, 80 öles tőszénfűró,
tűbb alakú és szerkezetű boronák, Pernolet-féle kon-
kolyválasztó, cultivátorok, Robey féle szelelő rosta:
emelője taliga 3 lóra ugy rendezve be a kisafák
egyenlőre beosztása által, hogy minden vonó állatra
egyenlő teher essek stb stb

A magtárak berendezése is a legnagyobb szé-
szertűségnek felel meg; a székölő taljiga, csiga emelő,
görbe nyelű lapátok, rakodó korcsolyák stb. mind a
kezelés könnyítésére szolgálnak.

A terjedelmes kert nem a szem gyönyörködésé-
re látszik bízva lenni; csak itt ott bolygat egy-egy
árva virágzál, míg az ősi diófaktól határolt alleet
szőlő, gyümölcsfa, ákác és fenyő iskolák körítik,
fenyőcsésből borszellentyűvel bevenyézett kútból ön-
tözve

A Medves pusztán van a jobbak s más gazda-
sági épületek. Itt láttuk az amerikai hegyi ökők mű-
ködésének eredményét is (Nál a tulajdonos kovács-
műhelyében készűlnek,) s míg némely vélemény nem
várja az éle állított bantoktól a talaj tisztaságának
eredményét, addig a tulajdonos a szántás ily módját
azabad lejárás tekintetéből szélszerűen vitatta, —
de itt láttuk amaz arató gépeket is, melyekkel a tu-
lajdonos képes volt az összes hegyi táblákat (egy
csokoly megdült rész kivételével) learatatni, s mi-
ként a tarló egyenletes volta kiűntetése, a legszebb
eredménynyel. E gépek kotteje Hornaky, kotteje
Hoffher-féle, az utóbbiak szabatos működés tekintet-
ben felülmúlva amazokat. Itt láttuk a Nicolson, Os-
terland és Hollingworth féle szénagerőhelyeket, mo-
lyok közül az utóbbiak kitűnő szerkezettel bírnak. —
Ekkert-féle hármas ököket, — Garret és Khüne-féle
sor s más szóró vetőgépeket, — 3. sz. répavágót (Fe-
hér M.) stb. Végül a bizottság a 10 ölrre bóró ele-
vátorral és törektesztűlővel kapcsolatos 8 lóerejtű gőz
cséplőgépet szemlélvén meg, kocikra ültve megindult
Ajnácskőre, a kerülő által kijelölt legrövidebb utat
választva a bikk makkal megterhelt és szép veres
fenyő példányokkal bíró erdőn keresztül. E rövid ut
azonban nagyon is hosszú lett, mert a gyér kocsinyom
egy meredek sziklacsucsig kálánzolta a küldöttéget,
hosszát a meredek oldalfalak fölött csak a lég urai-
nak van utja Ajnácskőre. A meglopótés kellemetlen

eségét növelte az is, hogy a hatalmas Karanca erdejai
a mondhatni, forró nap után nagyot lélekzettek, s a
levető s heitős méreteklete csipős áramlatot keltett
fel olannyira, hogy a felöltöt tetto szükségessé. Mi-
után az utkeresésére — megzavart hangyaboly lakói-
ként — szétfutott küldöttégek tagjai eredménytelenül
szállingóztak vissza, a többség elhatározta, hogy ba-
bár nagy kerülővel is, a rendes kocsiutra tér, a kül-
döttégek két bátorabb lábészaru tagjai azonban a rö-
videbb gyalog utat választotta a rengetegen kereszűl
azon reményben, hogy a többi 4 tag megérkezéig az
ut port is lemosásák magukról a gyógyfürdő enybe,
vasrozódás vizében, — meg is érkeztek a kocsiutnál
egy órával később — seletben.

A küldöttégek Ajnácskőre megérkeztek azonnal
értelűt a fűdő és ottani gazdaság igazgatója Szob-
bonylay Ferencz urtól, hogy báró Kemény Gábor köz-
lekedésügyi miniszter ő orja a munkás streji vasút
megtekintéséből, kiső gyengélkedve, volt a fővárosba
térendő, a küldöttégek kedveért azonban még ily álla-
potában is kerülőt tett Ajnácskőre, mivel a küldöttégek
szept. 1-én reggel találkozáva, megkezdte szemlélőtét.
ő kegyelmessége kálánzólása mellett a kies fordítól
nem mesze eső szőlőhegyen, s melynek eredményéről
Balás Antal elők ur a következő szakavatott jelen-
tést terjesztette elő:

„Az ajnácskői minta szőlő, mely báró Kemény
Gábor miniszter ő nagynga tulajdonos, nagy mérték-
ben megérdemli, hogy a szőlőszet és borászattal ala-
posan foglalkozók azt minden ízében tanulmányozzák,
és — tekintve a nagy eredményeket — abból saját
bazznukra minél többet elsajátítsanak.“

Fekszik ezen közel 10 kat hold kiterjedésű minta
szőlő a Nógrádmegyei Gümörűl olvasztó Medves hegy-
lápaz egy benyúló oldalágán, délkeleti, egészen védett
nem nagyon meredek fekvéssel. Ezen kedvező expo-
sitió valamennyi szőlőfajnak, a rajnai rizling kivéte-
lével, jól megfelel.

A küldöttégek szőlőfajok, mint oportó, Carbo-
net savignon, wildbachii, blan fränkisch vagy nagy bur-
gundi és rajnai rizling kellő mélységre rigolirozott
földben, melynek felső talaja eredetileg kevés humus-
szal bírt, a földmégforgatás után pedig valami nagy
mennyiségű trágyát nem is kapott, — elég jól díszle-
nek, amint ezt a czombmetszés mellett mivel 8 láb
magasra felnyúló venyigék bőven bizonyítják.

Igen kellemes benyomást tesz a szemelőre, mi-
dőn ezen szép szőlőhöz érve, azt alulról egész a to-
tóg egy serpentine alakú kocsiúttal átszelve találja,
melyen felhaladva, balkezefől egy hosszú 3 szög alabú
mintegy két kat. hold oportó ültetést lát gazdag te-
nyészettel és elég bő termésrel. Jobbra külön szép fes-
ett oszlopokra illesztett táblácskák egymástól elkülö-
ntve majd oportót, majd carbonet savignont, majd a
legjobb asztali és csamegefajokat vegyecen, majd wild-
bachii, majd nagyburgundi, ismét carbonet savignont,
majd oportót, rajnai rizlinget 3 kat. hold kiterjedés-
ben, majd alul jobbra egy kis darab oportót, carbo-
net és fekete nagyburgundit közel 2 k. hold kiterje-
désben és legfelül mintegy 3 k. hold nagyságú carbo-
net savignont mutatnak.

De ami a tanulmányozót legjobban megragadja,
az a nálunk szokatlan ültetési mód, melyszerint a
szőlősorok egymástól 4 lábba, a tőkék egymás mellett
3 lábba ültetvők. És mégis épen nem mondhatók,
hogy sorok és tőkék közt valami nagy hézagok vol-
nának; épen legjobb arra, hogy a nap érielő sugari
és a felmelegedett légáramlat a tőkék lombzatait be-
járhasaak.

A tőkék metszése a czomb metszés. E mellett min-
den tőkén két vessző czomb alakra évről-évre meg-
marad, az ebből fejlődő 3—4 szál évi bajtása felnö-
veztetik egész 6—8 láb magasságra, melynek védel-
mére egy 6 uj vastagságú, felül begyezett 8 láb ma-
gas káro lesz beverve úgy, hogy minden tőkének lom-
bzata 1 és fél láb átmérettel bír.

Ezen ritka ültetésnek jótékony hatását látni le-
het azon dus termésről, melynek ellenkezőjét az itt
történetesen sűrűbben ültetett néhány parcellánál egé-
szén kézzel foghatólag szemlélhetni, hol az egész te-
nyészet mintegy megazaklva látszik lenni, termés-
telen a termés mind mennyiségére, mind, minőségére.

A fent elősorolt szőlőfajok közül csak a rajnai
rizling az, mely sem fekvésnek, sem éghajlatnak meg
nem felel és a nagyérdemű tulajdonos gondos ápolá-
sát kevésbé fizeti ki.

A szűret függetlenül minden másból divó befo-
lyásoktól, akkor ejtetik meg, mikor a szőlők érettsé-
güket elérték, és ekkor is minden éretlen vagy ro-
hadt fűrt oltávolítatik, mely a mustnak akár cukor-
tartalmára, akár izére kártekonny befolyással volna.

A must készítése következő: a leszodott szőlő
termés a prészházban egy kisebb kádra alkalmazott
szőlő rostára jön, hol a fűrtök egy vonó eszközrel a
rostán át húzatván, a bogyók a kádba hullanak, a
szőlőcsuták pedig gondosan felrerakotnak. Követke-
zik a bogyóknak szőlőmalmon való összerúzása, majd
préselés az itt bemutatott igen szélszerű és nemis
drága, alulról is szorító borprésessel, melyet a jeles Kré-
mer Fülöp, az orsz. központi minta pinora intézője uta-
sítása szerint könnyen be lehet szeresni.

A veres borok készítése kellő fedéllel ellátott
hordókban történik úgy, hogy a törhőly a belső fe-
nekkal leszorítatván, a levegővel érintkezésbe nem
jöhet, mi által legkisebb savanyképződés sem lehet-
éges.

Nagy figyelmet érdemel az orjesztő kamara, mely
oly egyszerű, hogy azt mindenki, kinek bepadlászott,
jó átvál és ablakokkal ellátott helyisége van, könny-
nyen, kevés költséggel utánoszhatja. A fűtés kívülről
történik és 18—20 Roamur fok meleg mellett megza-
kítás nélkül mindaddig tart, míg a sorban felállított

bordó zajos forrása meg nem szűnt. a bordók erjesztő csövekkel láttatnak el, melyeknek egy vége vízzel telt edénybe ér, a melyek segítségével az életveszélyes gázok a mézzsel ellátott vízedényekben leköltöttek és a borerjesztés minden nehézség nélkül véget ér.

Midőn a must néhány napi szűnet után forrai végkép megszűnt, következik a bordók lehúása, melynek befejezésével az egész borkészlet vasuton Budapestre szállítatik, hol orsz. központi mintapinczében többszöri lehúás, derítés által elért az iskolázásnak azon fokát, midőn palack éretté és kereskedésre alkalmassá válik.

Es ha ezen tanulmányos kiránduláshoz, mely több órai időközti vett igénybe, még azt is hozzá tesszük, hogy ben a szőlőben minden magyarázatot és felvilágosítást maga a nagyérdemű tulajdonos és miniszter ritka előzetekénységgel, szakavatottsággal és gyengélkedő egészsége kockázatásával teljesítette; úgy bizonyára, a székelyvidéki gazdasági egy-let egyikében a legnagyobb kitüntetéseknek részesült az által, hogy b. Kemény Gábor miniszter ő nmát, mint egyelőnek keletkezése első időszakában megválasztott tiszteletbeli tagját saját mintagazdaságában tisztelhetne nem csak, hanem általa magyar vendég-szeretettel és kegyteljes leereszkedéssel fogadtatott és megvendégeltetett.

Meg kell még említeni azt is, hogy a küldöttség még két nevezetes tárgyat is tanulmányai körébe vett; ezek egyike az alagsorveket gyártó műhely, másik a már előkészült rét-öntőzés. Az utóbbi csekély költséggel a kívánt czélhoz megfelelő eszközölés, — az első, habár a gép által készült alagsorveket a log-jobbak közé tartoznak, mégis túlköltségesé válik az által, hogy helybeli agyagot csak a poltárral kétharmad részben keverve lehet felgyártani, mi a kiállítás költségeket igen felemeli.

Az erdélyiessen isleles és magyaros délebed után a küldöttség köszönetet mondva ő kegyelmessége lekötelező szíveségéért, melylyel a küldöttségben a szé-kegyvidéki gazdasági egyeletet megfizetni kegyesko-dott, Füleken át Rapp felé visszaindult Székelybe, hova szeptember 2-án éjjli 2 órakor érkezett meg.

A nógrádmegyei Nemzeti Intézet választmányának B. Gyarmaton 1884. évi szept. hó 7-én tartott üléséből közöljük a követ-kezőket:

A választmány a kiküldött bizottság javaslata alapján a közgyűléshez előirányzott 80 forintból 20 db fali olvasó táblának, 50 db Bárány-féle A. B. C. könyv, 50 db Bárány-féle olvasókönyv és 150 db Gönczy-féle olvasókönyvnek beszerzését határozta.

Az 1884—85. tanév kezdésén a fali táblákkal, az ezeket nélkülöző napiskolák, az olvasókönyvekkel pedig a szegényebb soron gyermekek fognak ellátni olyképen, hogy egy a köny-vek, mind a fali táblák az iskolai könyvtárak tulajdonát képe-szandik. B—n.

H i r e k.

A vácz-b-gyarmati tervezett vasút ügyében a nyomjelzési munkálatok immár be vannak fejezve. A munkálat átadatott a vállalkozóknak, kik már legköze-lebb dönteni fognak a vasut kérdésében.

Sajátságos helyzet. — A dunán inneni superintendenciát bátran el lehet nevezni tót superintenden-tiának; ezt tapasztalhattuk a lefolyt pozsonyi kerületi gyűlésekből, hol a tót lapok valóságos Starceviceo, — Hurban, blubokai igazgató, — pártot szerzett, és a Baltikokkal, Mudronyokkal egyesülve megbuktatta a tiszai-kerület hazafias indítványait, melyek az anya-könyvek és jegyzőkönyvek kitétel nélküli magyar nyelven való vezetését hozták javaslatba. — Ezen su-perintendencia élén Geduly Lajos áll, ki magyar haza-fias irányról ismeretes. — A bánya kerületben azon-ban megfordítva áll a dolog. Ezen kerület ugyanis ál-talában magyar jellegűnek tekinthető, — de a kerü let élén álló Dr. Szeberényi Gusztáv superintendens úr legalább is gyanúsítható oly szlavikus buzalmakkal, melyek ezen magyar kerületnek nem válnak díszére. E felett pedig eléggé csodálkozhatik az, aki olvasta a superintendens ur magyar brévéit, melyekben az egyes egyházaknak hivatalosan meg volt hagyva, hogy a magyar nyelvet terjesszék az egyházakban. Tudjuk, hogy ily irányban Nógrádmegye is állt a superinten-denshez. — De úgy látszik, hogy Szeberényi úr máskép ír, és máskép gondolkozik, s ez az mi jellemének megítélésénél is gondolkodásba ejti az embert. — Nem régebben ugyanis egy nógrádi tót faluból származó, de azért testestől lelkektől magyar fiú, ki a tót nyelvben kevés jártassággal bír, — a papjelöltségi vizagát tette le előtte; mivel pedig az illető papjelölt keveset tud tótul, a superintendens kiküldötte azon feltételt, hogy egy év múlva tartozzék az illető papjelölt B. Csabán megjelenni, s ott tótul prédikálni. — A slaviszmus ezen forcírozása azt árulja el, hogy Dr. Szeberényi Gusztáv nem érdemli meg a magyar hazafias bányakerü let bizalmát, s kárhostatjunk azon nógrádmegyei egy vokost, mely mellett Dr. Szeberényi Gusztáv 1872. általános szótöbbséget nyert és superintendensé megválasztatott.

Kitüntetés. Ő felsége Ormay Antal rétsági plébá-nos urat, a nevelés ügy és a köztgyekekben tanusított önzetlen fáradozása és munkálkodásáért — a Ferencz József rend keresztjével tüntette ki. — Midőn ezen megérdemelti kitüntetés felett őszinto örömmünket feje-zük ki, egyszeremind óhatjunk, hogy tisztelendő Ormay Antal plébános ur a lovagrend ezen jelvényét az emberi kor legvégező határaiig kitűnő egészségekben viselhesse.

Török Zoltán úr, a losonczy kerület országgyű-lési képviselője, a megyei első aljegyzője, érzékeny búcsút véve tisztáraitól, — szept. hó hó 17 én kedves családjával együtt elbágyta városunkat.

Zubovics Feodor, honvéd huszár főhadnagy úr, honvéd huszár századosi címmel tüntettetett ki.

A felvidéki m. közművelődési egylet nógrádmegyei fiók választmánya B. Gyarmaton ma f. hó 21 én d. n. 3 órakor a városháza termében ülést tart.

A műkedvelői társulat B. Gyarmaton szept. hó hó 14-én 3 órakor a polgári iskolában Török Sán-dor úr elnöklése alatt értekezletet tartott, mely alka-lommal igen szép közönség gyűlt egybe, különösen pedig, minden szép és jóért lelkesülő hölgyeink nagy számmal vettek részt ezen értekezleten, — mely biz-tos kilátásba helyezte azt, hogy B. Gyarmaton, az itteni társas élet consolidálása czéljából, — a műked velői társulat állandósíttatik. — Az értekezlet első rendű tárgya volt a Baintner Arnold és Horváth Danó által kidolgozott alapszabályok tárgyalása, mely tárgyalás érdeklődő élénkséggel folyt le, — a höl-gyeink több ízben érvényesítették szavazatokat. Így pl. Szivosen megzavarták azt, hogy egy rendező helyett kettő legyen, ellenben a működő tagok felvételi díját leszavazták. — Az alapszabályok a nm. minisz-teriumhoz legközelebb fel fognak terjesztetni a köz-i-gazgatási hatóságok útján. — Az értekezlet elhatá-rozta, hogy szept. hó 27-én előadás tartassék, melynek rendezésével a végrehajtó bizottság megbízatott. Az előadást táncmulatság fogja követni a megyeház ter-meiben, mint halljunk nemcsak megyénkbeli, de Gö-mörmegyéből is többen részt fognak venni Végül Bachár Gyula ideiglenes pénztárnok által előterjesz-tett a mult előadás számadása; eszerint 191 frt folyt be, melyből 50 frt, és a felülfizetésekbe befolyt 3 frt 50 kr, s így összesen 53 frt 50 kr a rétsági tűzkáro-sultak javára kiadatik. Szept. hó 27-én 2 szindarab fog előadatni. Az egyik Scribenek „Egy n ő, k i a z a b l a k o n k i g r i k” című 2 felvonásos vígjátéka, melyben Szerémy Margit, Koczaurok Mariaka, Ujbelyi Sarolta urhölgyek és Petheos Béla, Muzslay Gyula, Szi-lassy Kálmán, Bakó István, és Luby Károly urak lép-nek fel; a másik: „Egy cs é s z e t h e a”, melyben Bakó Istvánné urhölgy, Szerémy Zoltán, Lengyel Sán-dor és Darvai Armin urak működnek közre. Az elő-adáson és az ezt követő táncmulatságon a selmeczi jóbírd Balogh Laci vezetése alatt cigány zenekar fog játszani.

Véglegesítés. A nm. vallás és közokt. miniszte-rium által Dömök Erzsébet a b-gyarmati polg. iskola egyik tanítónője ezen állásában véglegesíttetik.

Tűz A megyeház ismét veszedelemben forgott. Ugyanis a mult szombatón a fegyenczek asztalosmű-helye kigyulladt, s már a padlás gerendája is égni kezdett; azonban a veszély a tűzoltó egyelet azonnali megjelenése és gyors működése által is csakhamar el-hárítottatott. A szolgabíró, — a főmérnök, és a tűzoltó parancsnok közbejöttével a tűz támadásának okat, viz-gálat alá vette, — s többrendbeli intézkedéseket tett az asztalos műhelyben, melyek folytán megenged-hetőnek találattatott az, hogy a munka ezen helyiségben rovábbra is folytatathassék. — A m á s i k t ű z szept. 16-án a patvarczi uton volt, hol egy rozszant ház még rozszantabb fedele éjjel néhány perc alatt elhamvadt, úgy hogy mikor a tűzoltó egyelet tagjai a helyszínen megjelentek, már akkor a tető össze volt esve.

Halálozás Szabó Józsefné, a losonczy postógyár raktárnokának forró szeretettel neje Losonczon szept. 17-én nagy részvét mellett eltemettetett. Béké halmvaira. — Özv. Némethy Kálmánné szül. Dessewffy Etelkát súlyos csapás érte, ugyanis Borbála nevű kis leá-nya 11 éves korában elhalt, s Losonczon szept. hó 15-én eltemettetett.

Baloghy Dezső fülékjárás segédszolgabíró úr „Sze-relmek” cím alatt költömeny füzetet ad ki.

A b-gyarmati róm. kath. temetkezési egylet két díszes ravatalt csináltatott. A ravatalt Fligl Károly b-gyarmati kárpitos készítette.

Wladár Viktor megyei ev. alesperes úr, hosszabb idő óta ágyban fekvő beteg, baja azonban, — mint örömmel érteülünk, nem oly veszélyes, mely miatt ko-moly aggodalomra volna ok.

A b-g armatl casinó helyiségei újból kifestettek, s ablakai újjakkal cseréltettek fel.

B-Gyarmat város képviselő testülete szept. hó 17-én közgyűlést tartott mely a nm. ipar kereske-delmi illetve belügy miniszterium rendelete alapján kiadott alispáni és illetve szolgabírói meghagyások folytán megválasztotta az ipariskolai bizottság tagjait. Az etekintetben kiadott miniszteri rendelet szerint az iparhatóság és a városi előljáróság az ipariskolai bi-zottság tagjainak számát 10-ben állapította meg, azo-ban ez kevésnek találattván, a város részéről 15 tag hozatik javaslatba, mi ellen, tekintve az itteni iparágak nagyobb számát, melyek képviseltetése czélzaserűnek

tálaltatott, az iparhatóságnak nemmiféle kifogása nem lehet. Ezen bizottságnak hivataiból tagjai: az ipari-kola igazgatója, és az ipartanestület egyik kiküldött tagja. Így tehát a városi ipariskola egye egy 17 tagú bizottságra lesz bízva. Hosszabb eszmecsére adott al-kalmat a miniszteri rendelet azon rossz szövegezése, mely kimondja, hogy ezen bizottság elnökét az ipar-hatóság (tehát nálunk a szolgabíró) jelöli ki, azért, mert nincs világosan kimondva az, vajjon ezen elnök a megválasztott bizottsági tagokból fog e kijelölíteni, vagy pedig a szolgabíró, ezen bizottságtól eltekintve, tetszése szerint bárkit alkalmazson ezen fontos állásra. A képviselő testület ezen hibás szövegezésből azon szellemet magyarázta ki, hogy a szolgabíró az elnöki jelölést illetőleg csakis a megválasztott bizottságra szorítkozhatik s csakis ezen tagokból jelölheti ki az elnököt. A rendelet ezen értelmezésére a szolgabíródag figyelme is felhivatott. Ezekután, tekintettel az itteni iparágakra, a kereskedelmi osztályra, — sőt (amiből ugyan sok férne) a selekezetekre, — a 15-ös bizott-ság következőkből alakítottatott meg, a m. a kereske-dők közül: Anninger László, Bachár Gyula és Feledi Henrik; a tanítók közül Szoboszlay Mór; az iparosok közül: Karlik János, Petrovics Mátys, Fábry János, Rády István és Molnár Ferencz. Az esztru pedig, ha az iparhatóság megengedi azt hogy a bizottság tagjai-nak száma 15-re emeltessék, — a fenti névsor a kö-vetkező tagokkal egészítették ki: Manday Alajos, Wolf, Guttman István, Juhász János és úr. Oszadsky János.

A b-gyarmati honvédkaszárnya okt. hó 1-én fog a honvédségnek átadatni.

Losonczon nagyobb bajjal fog járni az ipartes-tület megalakítása, mint B. Gyarmaton. — Búszkák lehetünk arra, hogy B. Gyarmat volt az első az or-szában mely az ipartestületet megalakította, s e te-kintetben a losonczy iparosok felfogását is felülhaladta. Losonczon szept. 8-án tétetett meg az első kísérlet; mikor is Pokorny Gusztáv úr, ismert energiájával és lelke egész meggyőződésével ajánlta a losonczy iparosoknak, hogy az 1884 évi 17 t. cz. értelmében az ipartestület megalakítására közzehassanak. — Zajos és nagyobb mérvű reakciónak kellett kifejlődnie ezen gyűlésen, mikor már a szelid lelátultú és csendes természetű-nek ismert Draskóczy, Ede főjegyző úr kénytelen volt a következő szavakra kifakadni: „ha úgymond vissza-vetjük az ipartestület megalakítását, nem leszünk ér-demeseek, hogy velünk tisztességes művelt ember szóba álljon.” Ily körülmények között nagyon meg lesz nebe-zítve a kiküldött bizottságok működése, kiknek a losonczy iparosok kétharmadát kell összegyűjteni. B. Gyarmaton ez semmi nehézségekbe nem ütközött s itt már kész listával álltak elő, melyen nem csak a kívánt kétharmad, de ennél jóval több aláírás volt összegyűjtve. Az alakulási processzustól tehát Losoncz még messze van, remélhető azonban, hogy Losoncz város ipara élén álló intelligens férfiaknak sikerülni fog a losonczy iparosokat az iparos érdekekre kiható ipartestület megalakítására capacitálni, a szükséges számot összegyűjteni, s a túlradó és a czéhljellegét magánviselő kisebb ipartársulatok magán érdekeit háttérbe szorítani.

Nyilttár.*)

Kizárás. Hergely Ferencz a balassagyarmati önkéntes-tűz-oltó-egyletben, polgári becsdizsaszának leköltével vállalt köteles, ségeit nem teljesítván, ezen egylet kebeléből a f. é. szeptember hó 9-én tartott tisztulás által kizárattott.Kelt Balassa-Gyarmaton-szept. hó 14-én. Közzétette Vágner István titkár.

Szerkesztői üzenetek.

Ftűd. Sreker A. urnak. Sajnáljuk, hogy ezikke e számb 1 tőrhiány miatt kimaradt. Jövöre minden bizonynyal közöljük.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelődséget a szerk.

Feladó szerkesztő:
Horváth Danó.

H I R D E T É S.

A lólirott tereskei birtokos pusztájára egy **gazdatiszti felügyelő** illetve munkavezető, keresztekik. Elő-nyére leond, ki a magyar, német és tót nyelvet bírja, állását octóber elején esetleg január elsején elfoglalhatja. Bővebb felvilágosítást szerezhet Tereakón

Olsevszky Gusztáv
földbirtokosnál.